

Установа адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»
Інстытут павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў



ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па навуковай рабоце

В.Р.Языковіч

_____ 2020

ВУЧЭБНАЯ ПРАГРАМА ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ

Гісторыя культуры Беларусі

спецыяльнасці перападрыхтоўкі

2-23 02 72 Культурна-адпачынкавая дзейнасць

кваліфікацыя: *арганізатар культурна-адпачынкавай дзейнасці*

у адпаведнасці з тыпавым вучэбным планам перападрыхтоўкі,

зацверджаным 02.08.2016 г., рэг. № 25-13/187

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Мінск, 2020

Распрацоўшчык праграмы:

Н.Ю. Бярозкіна, дацэнт кафедры культуралогіі і псіхалага-педагагічных дысцыплін Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадрў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат гістарычных навук, заслужаны дзеяч культуры Рэспублікі Беларусь

Рэкамендавана да зацвярджэння:

Кафедра культуралогіі і псіхалага-педагагічных дысцыплін Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадрў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Праатакол пасяджэння ад 14.01.2020 № 1

Савет Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадрў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Праатакол пасяджэння ад 16.01.2020 № 1

УВОДЗІНЫ

Праграма дысцыпліны «Гісторыя культуры Беларусі» распрацавана згодна з адукацыйным стандартам перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў па спецыяльнасці 2-23 02 72 «Культурна-адпачынкавая дзейнасць».

Вучэбная дысцыпліна «Гісторыя культуры Беларусі» з'яўляецца важнай складаючай адукацыйнага культуралагічнага цыклу і накіравана на фарміраванне сістэмных ведаў і ўяўленняў аб асаблівасцях менталітэту і самасвядомасці беларускага народа, развіцці нацыянальнай культуры і адметных рэгіянальных культур, гісторыка-культурнай спадчыне Беларусі, механізмах міжкультурнай камунікацыі.

Мэта праграмы: фарміраванне сістэмы ведаў аб этнакультурным развіцці беларускага народа, самабытнасці і рэгіянальных асаблівасцях беларускай культуры.

Задачы праграмы:

даць ўяўленне аб тэндэнцыях і асаблівасцях развіцця беларускай культуры;

пазнаёміць слухачоў з асаблівасцямі развіцця беларускай культуры;

пашырыць веды аб гісторыка-культурнай спадчыне беларускага народа;

даць ўяўленне аб механізмах міжкультурнай камунікацыі.

Метады навучання: наглядныя і інтэрактыўныя метады навучання, камунікатыўныя тэхналогіі.

Сродкі навучання: друкаваныя выданні (падручнікі і вучэбныя дапаможнікі, іншыя дыдактычныя матэрыялы); праекцыйны матэрыял (слайды, прэзентацыі, відэафільмы).

Асноўныя патрабаванні да вынікаў навучання ў рамках праграмы.

Слухачы павінны:

ведаць:

асноўныя этапы развіцця беларускай культуры, іх асаблівасці;

рэгіянальныя асаблівасці развіцця беларускай культуры;

асноўныя дасягненні беларускай культуры ў розныя гістарычныя перыяды;

умець:

характарызаваць асноўныя этапы станаўлення і развіцця беларускай нацыянальнай культуры;

вызначаць месца і ролю беларускай культуры ў агульнаеўрапейскай і сусветнай культурнай прасторы;

аналізаваць канцэпцыі беларускага этнагенеза і развіцця беларускай культуры;

характарызаваць асаблівасці развіцця беларускай культуры;

аналізаваць асноўныя прынцыпы і кірункі дзяржаўнай палітыкі Рэспублікі Беларусь у галіне падтрымкі і адраджэння рэгіянальных культур;

характарызаваць звычаі і традыцыі беларускага народа.

ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

№ п/п	Назва тэмы	Колькасць гадзін								
		Усяго	Лекцыі	Практычныя заняткі	Семінарыяныя заняткі	Круглыя сталы, тэматычныя дыскусіі	Лабараторныя заняткі	Дзелавыя гульні	Трэнерынгі	Канферэнцыі
1	Уводзіны. Культура Беларусі ў кантэксце сучасных гістарычных ведаў	2	2							
2	Беларускія землі ў IX–XIII стст.	2	2							
3	Развіццё беларускай культуры ў перыяд Вялікага Княства Літоўскага	2	2							
4	Стан беларускай культуры ў другой палове XVII – XVIII ст.	2	2							
5	Культура Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.	6			2					4
6	Развіццё культуры Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст.	6			2					4
7	Культура Беларусі ў савецкі перыяд	6			2					4
8	Развіццё беларускай нацыянальнай культуры ў перыяд дзяржаўнай незалежнасці Беларусі	6			2					4
Усяго:		32	8		8					16

ЗМЕСТ ПРАГРАМЫ

Тэма 1. Уводзіны. Культура Беларусі ў кантэксце сучасных гістарычных ведаў

Культура Беларусі ў кантэксце сучасных гістарычных ведаў. Гісторыя культуры Беларусі як навучальная дысцыпліна. Прадмет, мэты і задачы курса. Структура курса. Сувязь курса з іншымі навучальнымі дысцыплінамі. Гісторыя культуры Беларусі як галіна культуралогіі. Мэты і задачы. Метады дысцыпліны. Перыядызацыя гісторыі культуры Беларусі. Тыпалагічныя рысы беларускай культуры. Крыніцы па гісторыі культуры Беларусі. Асноўныя працы, якія датычацца гісторыі культуры Беларусі.

Тэма 2. Беларускія землі ў IX–XIII стст.

Культура беларускіх зямель у эпоху першабытнага грамадства. Матэрыяльная культура. Светапогляд першабытнага чалавека. Дахрысціянскія вераванні. Хрышчэнне беларускіх зямель. Распаўсюджванне хрысціянства. Уплыў хрысціянства на культуру і светапогляд людзей. Развіццё кніжнай культуры. Беларускія асветнікі Еўфрасіння Полацкая, Кірыла Тураўскі, Клімент Смаляціч, Аўрамій Смаленскі. Бібліятэкі і скрыпторыі. Тураўскае евангелле. Аршанскае евангелле. Літаратура (агіяграфія, духоўныя гімны). Горадабудаўніцтва і дойлідства. Школы дойлідства на беларускіх землях, іх адметныя рысы. Жывапіс. Мастацтва фрэскі. Іканапіс. Дэкаратыўна-прыкладное і ювелірнае мастацтва.

Тэма 3. Развіццё беларускай культуры ў перыяд Вялікага Княства Літоўскага

Этнічныя працэсы на беларускіх землях. Роля і месца культуры ў фарміраванні беларускай народнасці. Дзяржаўны статус старабеларускай мовы ў Вялікім Княстве Літоўскім (ВКЛ). Культура эпохі Адраджэння ў ВКЛ. Рукапісная кніга. Манастырскія бібліятэкі. Прыватныя кнігазборы. Кнігадрукаванне. Асветніцкая дзейнасць Францыска Скарыны. Пашырэнне адукацыі. Брацкія школы. Сістэма адукацыі езуітаў. Калегіумы. Віленская акадэмія. Архітэктура і горадабудаўніцтва. Фарміраванне палацава-замкавых комплексаў. Архітэктурныя стылі.

Тэма 4. Стан беларускай культуры ў другой палове XVII – XVIII ст.

Культура Беларусі другой паловы XVII – XVIII стагоддзяў. Пагаршэнне ўмоў развіцця беларускай культуры ў другой палове XVII ст. Паланізацыя. Заняпад брацкіх школ. Пашырэнне сеткі езуіцкіх калегіумаў. Распаўсюджванне ідэй Асветніцтва. Мастацкая культура на Беларусі. Жывапіс і графіка.

Узмацненне заходніх уплываў і рэалістычных тэндэнцый. Кніжная гравюра. Горадабудаўніцтва і дойлідства. Тэатр і музыка. Батлейка. Прыгонны тэатр.

Тэма. 5. Культура Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.

Агульныя ўмовы развіцця культуры на беларускіх землях. Уваходжанне Беларусі ў склад Расійскай імперыі. Палітыка царызму ў дачыненні да беларускіх зямель. Утварэнне беларускай нацыі. Адукацыя і асвета. Рэформа сістэмы асветы на пачатку XIX ст. Змены ў палітыцы царызму пасля паўстання 1830–1831 гг. Спробы русіфікацыі сістэмы асветы. Зараджэнне новай беларускай літаратуры. Музычнае і тэатральнае мастацтва. Выяўленчае мастацтва. Архітэктура.

Тэма 6. Развіццё культуры Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст.

Культурныя пераўтварэнні ў перыяд станаўлення буржуазнага грамадства (другая палова XIX ст. – люты 1917 г.). Палітыка царызму ў галіне адукацыі пасля паўстання 1863 г. Асаблівасці правядзення школьнай рэформы на Беларусі. Літаратура. Роля газеты «Наша ніва» ў станаўленні новай беларускай літаратуры. Беларускія выдавецкія суполкі. Тэатральнае і музычнае мастацтва. Станаўленне прафесійнага тэатра. Таварыства аматараў мастацтваў у Мінску. Горадабудаўніцтва і архітэктура. Рост гарадоў і новыя рысы ў іх планіроўцы. Выяўленчае мастацтва.

Тэма 7. Культура Беларусі ў савецкі перыяд

Культура Беларусі ў кантэксце рэвалюцыйных падзей пачатку XX ст. Палітыка савецкай дзяржавы ў галіне культуры. Адукацыя і навука. Літаратура. Тэатр, музыка і кінамастацтва. Выяўленчае мастацтва. Горадабудаўніцтва і архітэктура.

Тэма 8. Развіццё беларускай нацыянальнай культуры ў перыяд дзяржаўнай незалежнасці Беларусі

Умовы развіцця культуры падчас нацыянальна-культурнага адраджэння 90-гг. XX ст. Уплыў статуса незалежнасці на адукацыю, навуку, мастацтва. Абуджэнне цікавасці грамадства да нацыянальнай гісторыі. Стварэнне нарматыўнай прававой базы культуры. Новыя формы матэрыяльнай падтрымкі культуры. Фонды Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Па падтрымцы культуры і мастацтва», «Па падтрымцы таленавітай моладзі». Прэмія «За духоўнае адраджэнне». Сучасны этап развіцця нацыянальнай культуры ва ўмовах дзяржаўнай незалежнасці Беларусі. Тэатр. Фарміраванне беларускамоўнай

эстрады. Архітэктурна. Развіццё беларускага выяўленчага мастацтва на сучасным этапе.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

МАТЭРЫЯЛЫ ДЛЯ САМАСТОЙНАГА ВЫВУЧЭННЯ

Тэма 5. Культура Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.

Пытанні

1. Агульныя ўмовы развіцця культуры Беларусі ў перыяд уваходжання ў склад Расійскай імперыі.
2. Палітыка царызму ў дачыненні да беларускіх зямель.
3. Развіццё адукацыі і асветы, рэформа сістэмы асветы ў пачатку XIX ст.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Берэзкіна, Н. Ю. Библиотеки и распространение научных знаний в Беларуси (XVI–XX вв.): монография / Н. Ю. Берэзкіна; науч. ред.: М. П. Костюк, А. А. Коваленя. – 2-е изд., испр. и доп. – Минск: Беларус. навука, 2013. – С. 116–182.
2. Гісторыя беларускага тэатра: у 3 т. / рэдкал.: У. І. Няфёд (гал. рэд.) [і інш.]; рэд. тома: Г. І. Барышаў, А. В. Сабалеўскі. – Т. 1: Беларускі тэатр ад вытокаў да кастрычніка 1917 года. – Минск: Навука і тэхніка, 1983. – 496 с.
3. Дадзіёмава, В. У. Гісторыя музычнай культуры Беларусі да XX стагоддзя / В. У. Дадзіёмава. – Минск: Беларус. дзярж. акадэмія музыкі, 2012. – 230 с.
4. Морозов, В. Ф. Архитектурные школы в монументальном зодчестве Беларуси конца XVIII – начала XIX в.: монография / В. Ф. Морозов. – Минск: БНТУ, 2011. – 223 с.

Тэма 6. Развіццё культуры Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст.

Пытанні

1. Культурныя пераўтварэнні ў перыяд станаўлення буржуазнага грамадства (другая палова XIX ст. – люты 1917 г.).
2. Палітыка царызму ў галіне адукацыі пасля паўстання 1863 г.
3. Асаблівасці правядзення школьнай рэформы на Беларусі.
4. Літаратурная і кнігавыдавецкая дзейнасць.
5. Тэатральнае і музычнае мастацтва.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Асвета і педагогічная думка ў Беларусі са старажытных часоў да 1917 г. / пад рэд. А. М. Лазарука [і інш.]. – Минск: Нар. асвета, 1985. – С. 337–342.

2. Берэзкіна, Н. Ю. Библиотеки и распространение научных знаний в Беларуси (XVI–XX вв.): монография / Н. Ю. Берэзкіна; науч. ред.: М. П. Костюк, А. А. Коваленя. – 2-е изд., испр. и доп. – Минск: Беларус. навука, 2013. – С. 183–306.

3. Бярозкіна, Н. Ю. Гісторыя кнігадрукавання Беларусі (XVI – пач. XX ст.): вучэб. дапам. / Н. Ю. Бярозкіна. – 2-е выд. – Минск: Беларус. навука, 2000. – С. 77–141.

4. Гісторыя беларускага тэатра: у 3 т. / рэдкал.: У. І. Няфёд (гал. рэд.) [і інш.]; рэд. тома: Г. І. Барышаў, А. В. Сабалеўскі. – Т. 1: Беларускі тэатр ад вытокаў да кастрычніка 1917 года. – Минск: Навука і тэхніка, 1983. – 496 с.

5. Дадзіёмава, В. У. Гісторыя музычнай культуры Беларусі да XX стагоддзя / В. У. Дадзіёмава. – Минск: Беларус. дзярж. акадэмія музыкі, 2012. – 230 с.

Тэма 7. Культура Беларусі ў савецкі перыяд

Пытанні

1. Палітыка савецкай дзяржавы ў галіне культуры;
2. Тэатр, музыка і кінамастацтва.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Гісторыя беларускага тэатра: у 3 т. / рэдкал.: У. І. Няфёд (гал. рэд.) [і інш.]; рэд. тома: Т. Я. Гаробчанка, Т. Б. Кузняцова. – Т. 2: Тэатр савецкай эпохі. 1917–1945. – Минск: Навука і тэхніка, 1985. – 607 с.

2. Гісторыя беларускага тэатра: у 3 т. / рэдкал.: У. І. Няфёд (гал. рэд.) [і інш.]; рэд. тома: А. В. Сабалеўскі. – Т. 3, кн. 1: Тэатр савецкай эпохі. 1945–1961. – Минск: Навука і тэхніка, 1987. – 278 с.

3. Гісторыя кінамастацтва Беларусі: у 4 т. – Т. 1: 1924–1959. – Минск: Беларус. навука, 2001. – 278 с.

4. Гісторыя кінамастацтва Беларусі: у 4 т. – Т. 2: 1960–1985. – Минск: Беларус. навука, 2002. – 372 с.

5. Музычны тэатр Беларусі. 1917–1959. – Минск: Навука і тэхніка, 1993. – 432 с.

6. Няфёд, У. І. Гісторыя беларускага тэатра: вучэб. дапам. для студэнтаў тэатр.-маст. ін-та / У. І. Няфёд. – Минск: Выш. шк., 1982. – 543 с.

Тэма 8. Развіццё беларускай нацыянальнай культуры ў перыяд дзяржаўнай незалежнасці Беларусі

Пытанні

1. Умовы развіцця культуры падчас нацыянальна-культурнага адраджэння (90-х гг. XX ст.).

2. Уплыў статусу незалежнасці на адукацыю, навуку, мастацтва, іншыя сферы інтэлектуальнай творчасці.
3. Стварэнне нарматыўнай прававой базы культуры.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Берэзкіна, Н. Ю. Библиотеки и распространение научных знаний в Беларуси (XVI–XX вв.): монографія / Н. Ю. Берэзкіна; науч. ред.: М. П. Костюк, А. А. Коваленя. – 2-е изд., испр. и доп. – Минск: Беларус. навука, 2013. – С. 397–405.

2. Смолік, А. І. Культуралогія: гісторыя культуры: вучэб дапам. / А. І. Смолік, Л. К. Кухто, А. А. Цобкала. – Мінск: Бел. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў, 2009. – С. 287–299.

3. Языкович, В. Р. Культурология: учеб.-метод. пособие / В. Р. Языкович. – Минск: РИВШ, 2010. – С. 312–320.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

МАТЭРЫЯЛЫ ДЛЯ БЯГУЧАЙ АТЭСТАЦЫІ СЛУХАЧОЎ

Пытанні да заліку

1. Культура старажытнай Беларусі.
2. Язычніцкія ўяўленні і вераванні на беларускіх землях.
3. Увядзенне хрысціянства на беларускіх землях і яго ўплыў на развіццё культуры.
4. Пачатак пісьменнасці на Беларусі.
5. Беларускія асветнікі Еўфрасіння Полацкая, Кірыла Тураўскі і інш.
6. Манументальнае дойлідства і жывапіс у старажытнай Беларусі.
7. Беларуская культура ў перыяд ВКЛ: агульная характарыстыка.
8. Рэнесанс у беларускай культуры і яго асаблівасці.
9. Францыск Скарына – беларускі асветнік, вучоны і першадрукар.
10. Узнікненне кнігадрукавання на беларускіх землях.
11. Архітэктура беларускіх замкаў XIV–XVI стагоддзяў.
12. Праваслаўныя брацтвы і іх культурна-асветніцкая дзейнасць.
13. Барока ў архітэктуры і жывапісу Беларусі.
14. Музычнае і тэатральнае жыццё Беларусі XVI–XVIII стст.
15. Дэкаратыўна-прыкладнае мастацтва Беларусі XVI–XVIII стст.
16. Грамадская думка эпохі Асветніцтва.
17. Культура Беларусі ў перыяд знаходжання ў складзе Расійскай імперыі.
18. Асаблівасці культурнага развіцця Беларусі ў першай палове XIX стагоддзя.
19. Сістэма адукацыі на Беларусі ў XIX стагоддзі.
20. Жанрава-стыльвая разнастайнасць беларускага жывапісу XIX стагоддзя.
21. Развіццё беларускай літаратуры ў XIX стагоддзі.
22. Адраджэнне беларускай культуры ў пачатку XX ст.
23. Станаўленне беларускага прафесійнага тэатра.
24. Культура Беларусі ў кантэксце рэвалюцыйных падзей пачатку XX ст.
25. Палітыка савецкай дзяржавы ў галіне культуры.
26. Беларуская культура ў гады Вялікай Айчыннай вайны.
27. Адраджэнне беларускай нацыянальнай культуры ў сучасны перыяд.
28. Стварэнне нарматыўнай прававой базы культуры ў перыяд дзяржаўнай незалежнасці Беларусі.
29. Сучасны этап развіцця нацыянальнай культуры ва ўмовах дзяржаўнай незалежнасці.
30. Развіццё беларускага жывапісу на сучасным этапе.

СПІС РЭКАМЕНДАВАНАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Асноўная

1. Баландзін, К. І. Гісторыя культуры Беларусі : дапам. / К. І. Баландзін [і інш.] ; Беларус. нац. тэхн. ун-т. – Мінск : БНТУ, 2014. – 239 с.
2. Гісторыя беларускай культуры : дапам. / [склад. : С. А. Габрусевіч, С. М. Токць, І. І. Трацяк]. – Гродна : ГрДУ, 2004. – 59 с.
3. Казакова, І. В. Гісторыя культуры Беларусі : вучэб.-метад. дапам. для студэнтаў выш. навуч. устаноў / І. В. Казакова. – Мінск : РІВШ, 2009. – 72 с.
4. Лыч, Л. Гісторыя культуры Беларусі / Л. Лыч, У. Навіцкі. – 3-е выд., дап. – Мінск : Совр. школа, 2008. – 510, [1] с.
5. Парашкоў, С. А. Гісторыя культуры Беларусі / С. А. Парашкоў. – 2-е выд. – Мінск : Беларус. навука, 2004. – 444 с.
6. Патапенка, Н. Я. Гісторыя культуры Беларусі : дапам. / Н. Я. Патапенка, А. В. Перапёлкіна. – Мінск : Выд-ва Граўцова, 2009. – 264 с.
7. Саўко, М. П. Кароткі нарыс гісторыі культуры Беларусі : вучэб.-метад. дапам. / М. П. Саўко, М. А. Бобер, В. І. Карнацкая. – Мінск : БГМУ, 2003. – 134 с.
8. Смолік, А. І. Культуралогія: гісторыя культуры : вучэб дапам. / А. І. Смолік, Л. К. Кухто, А. А. Цобкала. – Мінск : Бел. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў, 2009. – С. 287–299.
9. Цітоў, В. С. Гісторыя айчынай культуры : дапам. : у 2 ч. / В. С. Цітоў. – Ч. 1 : Са старажытных часоў да канца XIX ст. – Мінск : БДПУ, 2009. – 132 с.

Дадатковая

1. Архітэктура Беларусі : энцыкл. давед. / рэдкал. : А. А. Воінаў [і інш.]. – Мінск : Беларус. Энц., 1993. – 620 с.
2. Асветнікі зямлі Беларускай. X – пачатак XX ст. : энцыкл. давед. / рэдкал. : Г. П. [і інш.]. – Мінск : Беларус. энцыкл., 2006. – 490 с.
3. Барока ў беларускай культуры і мастацтве : манаграфія / В. Ф. Шматаў [і інш.]. – 3-е выд. – Мінск : Беларус. навука, 2005. – 308 с.
4. Берэзкіна, Н. Ю. Библиотеки и распространение научных знаний в Беларуси (XVI–XX вв.) : монографія / Н. Ю. Берэзкіна ; науч. ред. : М. П. Костюк, А. А. Коваленя. – 2-е изд., испр. и доп. – Минск : Беларус. навука, 2013. – 523 с.
5. Бярозкіна, Н. Ю. Гісторыя кнігадрукавання Беларусі (XVI – пач. XX ст.) : вучэб. дапам. / Н. Ю. Бярозкіна. – 2-е выд. – Мінск : Беларус. навука, 2000. – 199 с.
6. Высоцкая, Н. Ф. Иконопись и алтарная живопись Беларуси / Н. Ф. Высоцкая. – Минск : Беларусь, 2012. – 232 с.

7. Гісторыя беларускага тэатра : у 3 т. / рэдкал. : У. І. Няфёд (гал. рэд.) [і інш.]; рэд. тома: Г. І. Барышаў, А. В. Сабалеўскі. – Т. 1 : Беларускі тэатр ад вытокаў да кастрычніка 1917 года. – Мінск : Навука і тэхніка, 1983. – 496 с.
8. Гісторыя беларускага тэатра : у 3 т. / рэдкал. : У. І. Няфёд (гал. рэд.) [і інш.] ; рэд. тома : Т. Я. Гаробчанка, Т. Б. Кузняцова. – Т. 2 : Тэатр савецкай эпохі. 1917–1945. – Мінск : Навука і тэхніка, 1985. – 607 с.
9. Гісторыя беларускага тэатра : у 3 т. / рэдкал. : У. І. Няфёд (гал. рэд.) [і інш.]; рэд. тома : А. В. Сабалеўскі. – Т. 3, кн. 1 : Тэатр савецкай эпохі. 1945–1961. – Мінск : Навука і тэхніка, 1987. – 278 с.
10. Гісторыя беларускай кнігі : у 2 т. – Мінск : Беларус. энцыкл., 2009. – Т. 1 : Кніжная культура Вялікага княства Літоўскага / М. В. Нікалаеў. – 424 с.
11. Дадзіёмава, В. У. Гісторыя музычнай культуры Беларусі да XX стагоддзя / В. У. Дадзіёмава. – Мінск : Беларус. дзярж. акадэмія музыкі, 2012. – 230 с.
12. Культура Беларусі : энцыкл. / рэдкал.: Т. У. Бялова [і інш.]. – Т. 1. – Мінск : Бел. Энцыкл., 2010. – 703 с.
13. Морозов, В. Ф. Архитектурные школы в монументальном зодчестве Беларуси конца XVIII – начала XIX в. : монография / В. Ф. Морозов. – Минск : БНТУ, 2011. – 223 с.
14. Нарысы гісторыі культуры Беларусі : у 4 т. / А. І. Лакотка [і інш.] ; навук. рэд. А. І. Лакотка. – Т. 1 : Культура сацыяльнай эліты XIV – пачатку XX ст. – Мінск : Беларус. навука, 2013. – 575 с.
15. Нарысы гісторыі культуры Беларусі : у 4 т. / А. І. Лакотка [і інш.] ; навук. рэд. А. І. Лакотка. – Т. 2 : Культура гарадоў X – пачатку XX ст. / А. І. Лакотка [і інш.] ; навук. рэд. А. І. Лакотка. – Мінск : Беларус. навука, 2014. – 575 с.
16. Нарысы гісторыі культуры Беларусі : у 4 т. / А. І. Лакотка [і інш.] ; навук. рэд. А. І. Лакотка. – Т. 3 : Культура сяла XIV – пачатку XX ст. Кн. 1: Матэрыяльная культура / А. І. Лакотка [і інш.] ; навук. рэд. А. І. Лакотка. – Мінск : Беларус. навука, 2015. – 567 с.
17. Сахута, Я. М. Народнае мастацтва / Я. М. Сахута. – Мінск : Беларус. навука, 2015. – 180 с. – (Традыцыйны лад жыцця).
18. Шматаў, В. Ф. Мастацтва беларускіх старадрукаў (XVI–XVIII стст.) / В. Ф. Шматаў. – Мінск : Тэхналогія, 2000. – 131 с.
19. Языкович, В. Р. Культурология : учеб.-метод. пособие / В. Р. Языкович. – Минск : РИВШ, 2010. – С. 312–320.